

Arbetsgruppen för interregionalt samarbete

Studieresa till Danmark 23-24.3.2011

För att öka kunskap om landsbygdsutvecklingsprogrammen och förståelse för landsbygdsutvecklingsarbetet i våra grannländer har arbetsgruppen för interregionalt samarbete gjort besök i form av studieresor, denna gång till Danmark. Tidigare har arbetsgruppen besökt det svenska landsbygdsnätverket och jordbruksverket i Jönköping 2009.

Resedeltagare var förutom arbetsgruppens medlemmar, Landsbygdsnätverksenhetens chef, Landsbygdsverkets representanter samt en representant för jord- och skogsbruksministeriets landsbygdsutvecklingsenhet. Antalet deltagare totalt 9 personer.

Resans deltaljprogram hade planerats i samarbete med Sylvana Kjeldsen från den Danska Landsbygdsnätverksenheten. Vård för besöket var den danska landsbygdsnätverksenheten.

Onsdag 23.3 .2010

Text: Hans Bergström och Rikard Korkman

Resans första dag ägnades helt åt besöket på FødevarerErhverv, (ministry of Food, Agriculture and Fisheries).

Vicedirektör Morten Lautrup-Larsen hälsade välkommen och informerade om ministeriets roll i landsbygdsutvecklingsprogrammet. Intressant i sammanhanget är att samma myndighet också fungerar som betalningsmyndighet "the one and only paying agency".

Även i Danmark upplever man att regelverket är komplicerat. Lautrup-Larsen gav ett exempel, hur utveckla biogas från svingödsel när ersättningarna och stödet för investeringen upplevs som alldeles för låga!

Målsättningen är att använda alla EU-pengar i landsbygdsutvecklingsprogrammet men att uppnå det målet förefaller svårt pga den allmänna ekonomiska krisen. Ett allmänt problem med landsbygdsstöden är att stöden inte utnyttjas pga svårigheten att hitta den resterande finansieringen. Högst 35-40 % stöd kan erhållas från landsbygdsutvecklingspengarna. Ett annat problem är projektägarnas likviditet i väntan på utbetalningarna – det kan räcka ända upp till 1,5 år före utbetalningen av stödet erhålls.

Lautrup-Larsen framhöll också att det inte är viktigt från vilken axel i landsbygdsutvecklingsprogrammet pengarna kommer utan till vad pengarna används. Slutligen konstaterades att Leader-metoden kommer att ha en minst lika viktig roll i den kommande programperioden.

Poul Hoffman gav i sin presentation generell information om det danska landsbygdsutvecklingsprogrammet

Allmänt kan sägas att man i varje projekt eftersträvar ett mervärde.

LFA-stöden har stor betydelse på de små öarna där man vill bevara jordbruket. I Danmark finns inget stöd för unga jordbrukare.

Arbetsgruppen för interregionalt samarbete

Studieresa till Danmark 23-24.3.2011

Biogasprojekten har framskridit mycket dåligt på grund av att priset på biogas för lågt. Endast 1 projekt håller på att genomföras inom ramen för landsbygdsutvecklingsprogrammet. Stödnivån är 20 %.

Grön Växt (Grøn Vækst) vision, (se: www.ferv.dk) är en ambitiös och långsiktig plan för både miljö- och naturpolitiken och för lantbrukets växtvillkor. Inom ramen för regeringens Grön Växt program som antogs 30.4. 2009 och som nu håller på att verkställas i Danmark planerar man att genomföra strängare miljörestriktioner för jordbruket, bland annat 10 meters *obligatoriska* skydds zoner till vattendrag. Jordbrukarna har varit kritiska till de föreslagna åtgärderna och nyligen genomfördes demonstrationer i Köpenhamn. I Danmark utreder man möjligheten att utbetala stöd till jordbrukarna i kraft av EU-direktiv 1698/2005, artikel 38 (om stöd för obligatoriska miljöåtgärder?)

I planen skall investeras 13,5 miljarder Dkr fram till 2015 vilket betyder en ökning i investeringarna med 50% i förhållande till insatserna hittills.

Avtalen om Grön Växt innehåller också en Miljö- och Naturplan Danmark fram till 2020. I planen fokuseras bl a på, en vattenmiljö av god kvalitet, en märkbar minskning av bekämpningsmedlens skadeverkningar på människor, djur och natur, minskning av drivhusgaser, bättre naturskydd och biodiversitet, naturen skall göras mer tillgänglig.

Exempel på övriga målsättningar i den danska regeringens ambitiösa Grön Växt program är:

-40 % av husdjursgödseln skall användas inom grön energiproduktion 2020. Med tiden skall all gödsel användas som en källa till energiproduktion.

-Fördubbling av ekoarealen till 2020. Den danska regeringen satsar 350 miljoner DKr per år på detta (47 miljoner euro).

-Man slopar begränsningarna gällande antal djur i förhållande till areal. Man måste dra nytta av skalfördelarna i stora jordbruksföretag och deras bättre möjligheter att erhålla kapital.

-Forskningen och utvecklingen inom jordbruket skall effektiviseras genom bland annat genom ett grönt utvecklings- och pilotprogram där man samlar ihop olika goda initiativ på miljöområdet.

145 miljoner Dkr har öronmärkts per år för gröna investeringar i det danska jordbruket.

René Kusier presenterade nätverket inom landsbygdsutvecklingsprogrammet.

På samma sätt som i Finland har man ett för alla aktörer öppet landsbygdsnätverk.

Nätverksenheten har en koordinerande uppgift och viktigaste informationskanalerna är webbsidorna och nyhetsbrev.

En del av de 55 danska Leader-områdena har integrerade fiskeri FAG-grupper.

Kristine Bech Andersen redogjorde för de nationella tolkningarna av stödreglerna.

Generella problemställningar är t ex hur definiera "forarbejdning af fødevarer". För tillfället inte klart hur man definierar begreppet. Vidare diskuteras hur man i stödfrågor skall förhålla sig till frivilligt arbete, eget arbete samt drift (verksamhet) och vägledning.

Kristine Bech Andersen konstaterade gällande de nationella tolkningarna av stödreglerna att när vi inte får hjälp från kommissionen med våra frågor måste vi bestämma själva hur vi gör.

Konstaterades att det skulle behövas ett nätverk mellan tjänstemän i de olika EU-länderna för

Arbetsgruppen för interregionalt samarbete

Studieresa till Danmark 23-24.3.2011

att diskutera oklara tolkningar av EU:s stödregler. Beslöts att deltagarna på studieresan i fortsättningen skulle erhålla danskarnas nyhetsbrev om landsbygdsutveckling som skickas per e-post.

Marie Mindedal redogjorde för den organisatoriska uppbyggnaden av utbetalningarna.

Mette Feddersen redogjorde för hur projektansökningarna behandlas. Det som i detta sammanhang väckte vår nyfikenhet och förundran var att man i Danmark inte som projektaktör behöver samla på sig alla slags kvitton som sedan skall användas vid redovisningen av kostnaderna för att kunna lyfta stödpengarna. Projektbudgeten och därtill hörande kostnader granskas och godkänns av en oberoende revisor. Förfarandet för ju osökt tankarna till pratet om underlättandet av byrokratin.

Torsdagen 24.3.2010

Text: Rikard Korkman, sv

Tiina Laurila ja Susanna Ollila fi

Studiebesök till två landsbygdsutvecklingsprojekt i Nordvestsjälland 24.3. 2011

Studiebesök genomfördes till Nordvestsjälland där vi besökte ett centrum för honungsproduktion och information om honungsproduktion. En investering i att förbättra hygienin inom honungsproduktionen genom att skapa en anläggning för att tvätta bikuporna och ramarna i bikuporna. Samtidigt utvidgades företagskonceptet till att företaget också skall kunna fungera som ett informationscenter för honungsproduktion i området. Investeringen genomfördes i samarbete med lokala aktionsgruppen (LAG) i Nordvestsjälland.

Arbetsgruppen för interregionalt samarbete

Studieresa till Danmark 23-24.3.2011

Keld Brandstrup

Det andra studiebesöket företogs till en gammal herrgård Kragerup som hade satsat stort (totalt 3 miljoner Dkr) på "Kragerup go high" en 1,7 km aktivitetsbana i trädtopparna, t o m på 30 m höjd i en gammal bokskog och nödvändiga utrymmen i anslutning till detta. Genom LAG hade projektet erhållit 0,5 miljoner Dkr. Aktivitetsbanan fungerade som ett viktigt komplement till konferens, mötes och övernattningsutrymmen i den gamla herrgården. Idéen till aktivitetsbanan hade ägaren erhållit från England där den gick under begreppet "go ape", eller på svenska "bli en apa".

Reerslevin mehiläistarha (Reerslev Biavl) Ruds Vedby'ssä, Luoteis-Själlannissa

Reerslevin mehiläistarhalla on kaksi hanketta: 1. mehiläispesien kennojen kehien ja vahan puhdistamisen kehittäminen tehokkaammaksi ja 2. mehiläistarhaukseen liittyvää välineistöä myyvän kaupan sekä mehiläistarhauksen ja hunajantuotannon tietokeskuksen perustaminen. Hankkeiden vetäjä on herra Keld Brandstrup.

Arbetsgruppen för interregionalt samarbete

Studieresa till Danmark 23-24.3.2011

*Keld Brandstrup, Mette Møldrup Andersen (LAG Udvikling Nordvestsjælland)
Rikard Korkman*

Ensimmäinen projekti tähtää mehiläispesien hygienian parantamiseen ja tautien torjuntaan. Kehät ja vaha puhdistetaan entistä tehokkaammin höyrypuhdistimella.

Olemassa olevat tilat remontoitiin. Puhdistuslaitos on kaikkien alueen mehiläistarhojen käytettävissä (n. 10 000 mehiläispesää) ja työllistää yhden työntekijän ympärivuotisesti. Hankkeessa huomioitiin erityisesti työsuojelu (kemikaalien käyttö, työtilojen tuuletus jne.), paikallisuus, työllisyys sekä puhdistuksella saavutetun hygienian taso. Tukiosuus oli 40 % ja kokonaiskustannukset 100.000,- Tanskan kruunua. Höyrypuhdistimen hinta osoittautui kaksinkertaiseksi, minkä takia budjetista leikattiin muita kustannuksia.

Toisen hankkeen tavoite on tarjota alueen mehiläistarhureille helppo mahdollisuus hankkia laadukasta välineistöä tarhaukseen sekä levittää tietoa mehiläistarhauksesta ja hunajantuotannosta vierailijoille mm. kouluista ja vanhainkodeista. Toiminnan tavoitteena on myös nostaa kotimaisen hunajan myyntiä ja arvostusta. Hanke työllistää kaksi kokopäiväistä työntekijää. 40 %:n tuki oli ratkaisevan tärkeää hankkeen toteuttamiselle.

Kragerup Go High -seikkailupuisto

Yksi Leader-rahoitetuksella aikaan saatu monipuolinen ja erilainen hanke, on

Arbetsgruppen för interregionalt samarbete

Studieresa till Danmark 23-24.3.2011

Go High -seikkailupuisto, joka tarjoaa elämyksiä kaiken ikäisille käyttäjille luonnon helmassa ja kauniissa maalaismiljöössä. Go High -seikkailupuisto on alueen puihin rakennettu n. 2,5 kilometrinen köysirata, joka koostuu myös 57 erilaisesta esteestä.

Kragerup Go High seikkailupuisto

Hankeidea sai alkunsa, kun kartanon alueelle oli tarvetta kehittää metsää ja luontoa kunnioittavaa toimintaa ja elämyksiä niin konferenssihotellin asiakkaille kuin vierailijoille. Puistossa käy myös erilaisia terapeutista toimintaa hakevia ryhmiä, kuten mielenterveyskuntoutujia. Seikkailupuiston kokonaiskustannukset olivat 3 miljoonaa Tanskan kruunua. Avajaisten 3.9.2009 jälkeen seikkailemassa on käynyt yli 20.000 ihmistä.

Go High -seikkailupuisto sijaitsee Kragerupin kartanon alueella, noin tunnin ajomatkan päässä Kööpenhaminasta. Kartano on palvellut Dinesen sukua kahdeksan sukupoven, kunnes 1997 kartanon emäntä Birgitte Dinesen päätti muuttaa suuren kartano alueen konferenssihotelliksi, jonka ravintolassa vieraat voivat nauttia lähialueella tuotettua ruokaa, ihailia kauniita maisemista, yöpyä nostalgisissa kartanon huoneissa sekä viihtyä seikkailupuistossa. Kartano tuottaa muun muassa ylämaankarjaa oman ravintolan käyttöön sekä muille markkinoille. Yhteensä kartano viljelyksineen, hotelleineen ja seikkailupuistoineen työllistää 16 henkilöä ympäri vuoden ja sesonkiaikana lisäksi 50 henkilöä.

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Arbetsgruppen för interregionalt samarbete

Studieresa till Danmark 23-24.3.2011

www.kragerup.dk

Ryhmäkuva Kragerupin kartanon edustalla

*vasemmalta: Ilkka Simola, Kaarlo Lepistö, Hans Bergström, Paula Mikkola, Tiina Laurila, Niklas Ulfvens, Susanna Ollila, Päivi Kujala, Rikard korkman, Mette Feddersen
edessä: Mette Møldrup Andersen ja Kragerupin emäntä/omistaja Birgitte Dinesen*